

Uden, plangebied Markt

rapport 3225

Uden, plangebied Markt

Een archeologische begeleiding

R.N. Halverstad

Met bijdrage van J.M. Brijker

Colofon

ADC Rapport 3225

Uden, plangebied Markt
Een archeologische begeleiding

Auteur: R.N. Halverstad

In opdracht van: Van Helmond Project Management Bureau

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, oktober 2012

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'N.M. Prangma', with a long horizontal line extending to the right.

N.M. Prangma

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Tel 033 299 8181
Fax 033 299 8180
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	7
2 Vooronderzoek	7
3 Methoden	8
4 Resultaten	8
4.1 Fysisch geografisch onderzoek (J.M. Brijker)	8
4.1.1 Inleiding	8
4.1.2 Geologische opbouw	8
4.1.3 Resultaten en interpretatie	9
4.2 Sporen en structuren	10
5 Interpretatie en conclusies	12
Literatuur	13
Lijst van afbeeldingen	13
Lijst van tabellen	13
Bijlage 1 Werkput 1, vlak 1	14
Bijlage 2 Werkput 1, vlak 1 en vlak 2 met vlakhoogtes	15
Verklarende woordenlijst	16
Afkortingen in de database	17

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie:	Noord-Brabant
Gemeente:	Uden
Plaats:	Uden
Toponiem:	Markt
Kaartblad:	45H
Coördinaten:	170.911/407.667; 170.960/407.667; 170.960/407.608; 170.911/407.608
Projectverantwoordelijke:	B. Van der Veken
Bevoegde overheid:	Gemeente Uden
Deskundige namens de bevoegde overheid:	Mw. A.M. Visser (beleidsadviseur archeologie, Monumentenhuis Brabant)
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):	49260
ADC-projectcode:	4131062
Complex en ABR codering:	-
Periode(n):	-
KNA versie:	3.2
Geomorfologische context:	Plateau-achtige horst
NAP hoogte maaiveld:	16,50 m +NAP
Maximale diepte onderzoek:	14,90 m +NAP
Uitvoering van het veldwerk:	11, 12 april en 1 tot en met 3 mei 2012
Beheer en plaats documentatie:	Provinciaal Depot Bodemvondsten Noord-Brabant
e-depot link:	http://persistent-identifier.nl/?identifier=urn:nbn:nl:ui:13-h3qg-pu

Samenvatting

In opdracht van Van Helmond Project Management Bureau heeft ADC ArcheoProjecten een Archeologische Begeleiding (conform protocol Opgraven) uitgevoerd ten behoeve van nieuwbouw op de locatie Markt in de gemeente Uden. De Archeologische Begeleiding behelsde het toezicht houden op het uitgraven van een bouwput onder saneringscondities.

Het onderzoeksgebied heeft een oppervlakte van ca. 400 m² en was vóór de sloop verhard en bebouwd.

De archeologische begeleiding werd uitgevoerd in het noordelijk en oostelijk deel van het plangebied. In het zuidelijk en westelijk deel van het plangebied heeft de Heemkundekring Uden in 1994 archeologische resten en sporen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd aangetroffen, waaronder waterputten en boerderijplattengronden. Deze archeologische resten werden ook in het noordelijk en oostelijk deel van het plangebied verwacht.

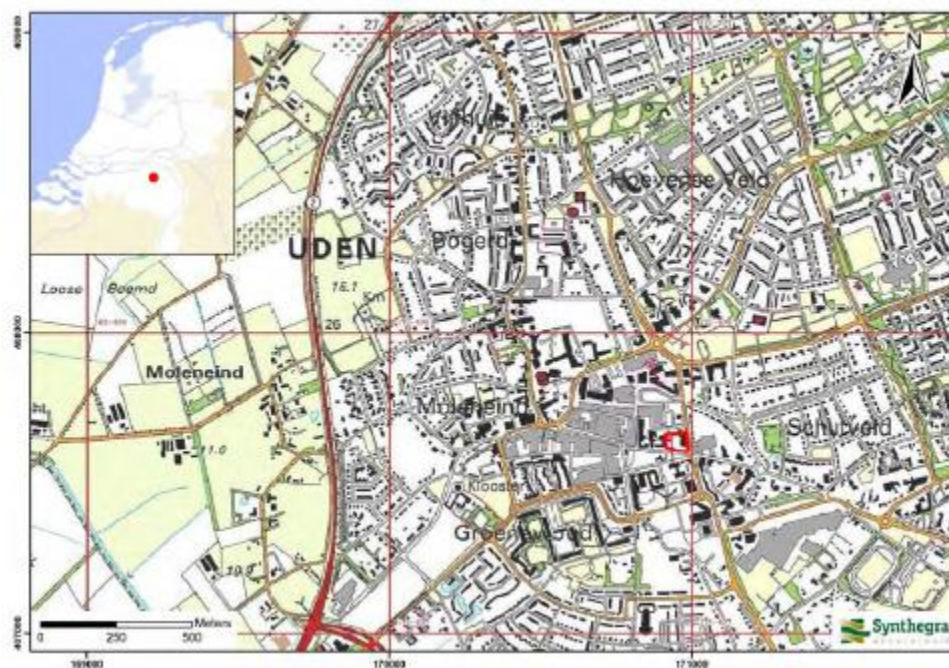
Verder konden op basis van de ouderdom van het dekzand in het onderzoeksgebied archeologische resten aanwezig zijn vanaf het Laat-Paleolithicum. Resten uit het Midden-Paleolithicum konden worden aangetroffen in de aanwezige oude rivierafzettingen, in de diepere ondergrond van het onderzoeksgebied.

Tijdens de begeleiding zijn geen archeologische waarden aangetroffen. Het ontbreken hiervan kan verklaard worden door het feit dat de bodem in het noordelijk en oostelijk deel van het onderzoeksgebied tot in het dekzand was verstoord. Het niveau van de in de ondergrond aanwezige oude rivierafzettingen, waarin archeologische resten uit het Midden-Paleolithicum konden worden verwacht, is niet bereikt tijdens de graafwerkzaamheden.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Tijd in jaren
Nieuwe tijd	1500 - heden
Middeleeuwen:	450 - 1500 na Chr.
Romeinse tijd:	12 voor Chr. - 450 na Chr.
IJzertijd:	800 - 12 voor Chr.
Bronstijd:	2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):	5300 - 2000 voor Chr.
Mesolithicum (Midden-Steentijd):	8800 - 4900 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):	tot 8800 voor Chr.

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied.

1 Inleiding

In opdracht van Van Helmond Project Management heeft ADC ArcheoProjecten op 11 en 12 april en 1 t/m 3 mei 2012 een Archeologische Begeleiding (conform protocol Opgraven) uitgevoerd ten behoeve van nieuwbouw op de locatie Markt te Uden (afb. 1). Het onderzoek is in wisselende team-samenstelling uitgevoerd door B. Van der Veken (veldarcheoloog en projectverantwoordelijke), N. Bouma en R. Halverstad (veldarcheologen), Y. Burnier (senior archeoloog) en J. Warmerdam (senior veldtechnicus). Wetenschappelijk begeleider was R. Torremans. Fysisch geograaf die bij de begeleiding betrokken was, was J. Brijker. Controle en coördinatie van documentatie en vondstverwerking is uitgevoerd door M. Nieuwenhuijsen en J.W. Beestman. De Archeologische Begeleiding behelste het toezicht houden op de graafwerkzaamheden onder saneringscondities ten behoeve van de nieuwbouw.

Het doel van de begeleiding (protocol opgraven) is het documenteren van gegevens en het veiligstellen van materiaal van vindplaatsen om daarmee informatie te behouden die van belang is voor kennisvorming over het verleden.

Het onderzoek is uitgevoerd conform het Programma van Eisen (PvE).¹ De documentatie die tijdens de begeleiding is verzameld, is gedeponneerd in het Provinciaal Depot Bodemvondsten Noord-Brabant te 's Hertogenbosch.

Het onderzoeksgebied heeft een oppervlakte van ca. 400m² en was vóór de sloop verhard en bebouwd. Het gebied ligt aan de Markt in Uden. In het noorden en westen wordt het begrensd door bestaande bebouwing, in het oosten door de Kastanjeweg en in het zuiden door de Markt.

In het Programma van Eisen (PvE) zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld voor het onderzoeksgebied:

1. Zijn er sporen en/of structuren aanwezig? Zo ja, wat is de aard, omvang, datering en conserveringstoestand van de sporen en structuren?
2. Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig en hoe is de conserveringstoestand van de diverse vondstcategorieën?
3. Wat is de ruimtelijke spreiding van de archeologische resten, zowel horizontaal als verticaal/stratigrafisch?
4. Hoe ziet de bodemopbouw eruit en komt dit overeen met het beeld uit het vooronderzoek?
5. Wat is de relatie van de aangetroffen archeologische resten met de sporen/vondsten uit het onderzoek van 1994? Welk beeld komt hieruit naar voren? Wat zeggen de gecombineerde gegevens over de bewoning van Uden in de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd?
6. Welk beeld geeft het archeologisch vondstmateriaal van de bewoners uit de Late Middeleeuwen/ Nieuwe tijd? Dit met betrekking tot welvaart, ambachten, indeling van de percelen?

2 Vooronderzoek

Voor het onderzoeksgebied is in 2010 een bureauonderzoek uitgevoerd door Synthegra.² Ten behoeve van dit bureauonderzoek heeft de heemkundekring Uden de opgravingsdocumentatie beschikbaar gesteld van een door hen in 1994 uitgevoerde archeologische begeleiding in het

¹ Huisman, N., 2011, PvE nummer 11-041, goedgekeurd door de bevoegde overheid op: 10-10-2011.

² Nillesen 2011.

westelijke en zuidelijke deel van het onderzoeksgebied.³ Hierbij werd de bodem tot 1,20 m beneden het maaiveld ontgraven. Tijdens dit onderzoek zijn archeologische resten en sporen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd aangetroffen, waaronder waterputten en boerderijplattengronden. Op basis van deze resultaten adviseerde Synthegra om in het noordelijke en oostelijke deel van het plangebied tijdens de geplande graafwerkzaamheden in een archeologische begeleiding conform protocol opgraven te voorzien. Aangezien het westelijke en zuidelijke deel van het plangebied reeds in 1994 zijn opgegraven werd voor deze delen geen vervolgonderzoek geadviseerd.

3 Methoden

De archeologische begeleiding is uitgevoerd conform de KNA, versie 3.2. In het onderzoeksgebied is een bouwput ten behoeve van de toekomstige bouwwerkzaamheden uitgegraven onder saneringscondities. Vanwege de aanwezige zware bodemverontreiniging binnen het onderzoeksgebied heeft de opdrachtgever extra maatregelen genomen om veilig en verantwoord te kunnen werken. Deze maatregelen bestonden onder andere uit het gebruik maken van een decontaminatie-unit en het volledig afzetten van het onderzoeksterrein met hekken. Het veldteam zelf was voorzien van de benodigde persoonlijke beschermingsmiddelen (zakloze saneringsoverall, handschoenen en veiligheidslaarzen). Voorafgaand aan het veldwerk vond een opstartbespreking en toolboxmeeting VGM plaats. Alle ontgraven verontreinigde grond werd direct per vrachtwagen van het terrein afgevoerd. Er werd machinaal laagsgewijs ontgraven waarbij gezocht kon worden naar archeologische resten. Het vlak is over bijna de hele bouwput (hierna werkput 1 genoemd) uiteindelijk op ca. 1,30 m onder maaiveld aangelegd (maaiveld = ca. 16,5 m +NAP). In het westelijk deel van de bouwput is een deel van het vlak op een diepte van ca. 14,90 m +NAP aangelegd. Dit deel is ingemeten als werkput 1, vlak 2 (zie bijlage 2). Tijdens de werkzaamheden is de grond met een metaaldetector onderzocht. Het vlak is gefotografeerd en getekend met een robotic Total Station, waarbij om de 3 meter een waterpashoogte is bepaald.

De begeleiding was zodanig georganiseerd dat de werkzaamheden geen vertraging hebben opgelopen door het archeologische onderzoek.

4 Resultaten

4.1 Fysisch geografisch onderzoek

(J.M. Brijker)

4.1.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de bodemopbouw van Uden kort besproken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van literatuurgegevens, informatie verkregen bij het vooronderzoek en het veldonderzoek. Bij het veldbezoek is de profielopbouw van de putten gedocumenteerd en bestudeerd, teneinde een beeld te verkrijgen van de bodemopbouw, de gaafheid van de bodem en de (geologische) opbouw en genese van het plangebied.

4.1.2 Geologische opbouw

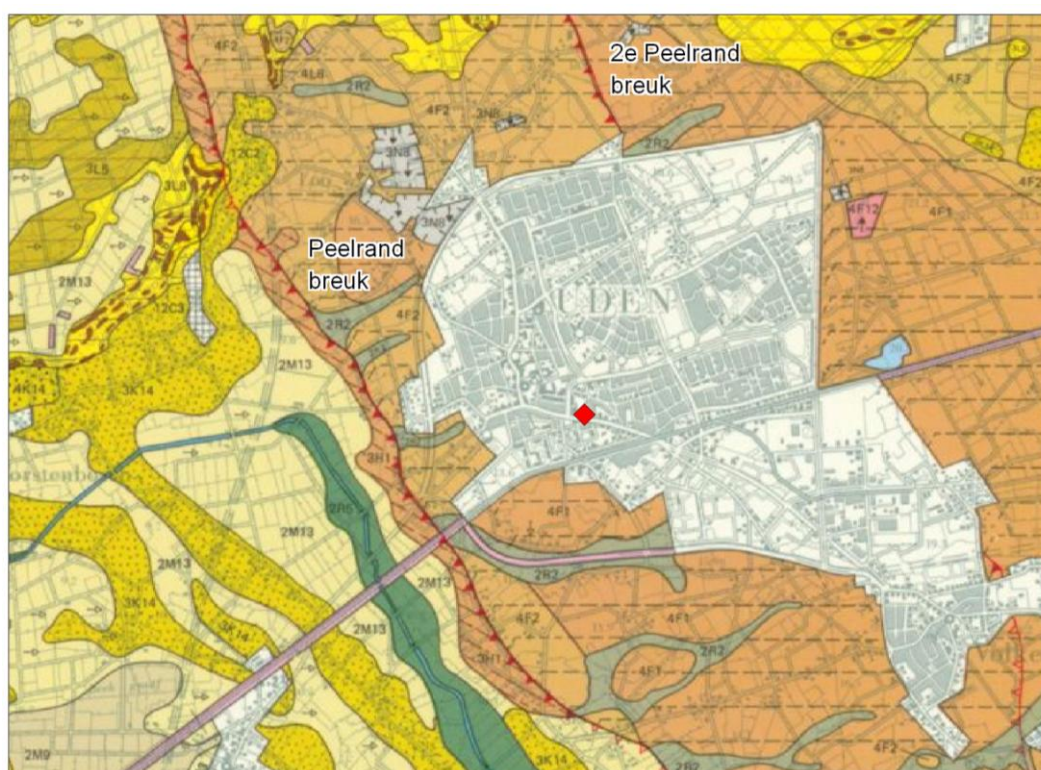
Het plangebied ligt in het centrum van Uden, op de westelijke rand van de Peelhorst. Brabant wordt doorsneden door meerdere zuidoost-noordwest lopende breuken, waarlangs afschuivingen hebben plaatsgevonden. Hierdoor zijn er relatief hoger gelegen en lager gelegen gebieden ontstaan. Het plangebied is gelegen op een dergelijk hoger gelegen gebied, de Peelhorst. Direct ten westen

³ Dit onderzoek is niet aangemeld in Archis.

bevindt zich het laaggelegen gebied van de Roerdalslenk. De grens tussen het hoog- en het laaggelegen gebied wordt gevormd door de Peelrandbreukzone. Uden is gelegen tussen de Peelrandbreuk en de 2^e Peelrandbreuk (afb. 2). Op de Peelhorst bestaat de ondergrond uit grofzandige en grindige rivierafzettingen van de Maas, waarboven zich een dun pakket van dekzand kan bevinden. Deze afzettingen worden gerekend tot respectievelijk de Formatie van Beegden en Boxtel.⁴ Binnen de lager gelegen Roerdalslenk bevindt zich een dik pakket dekzand.

Uit het eerder uitgevoerde bureauonderzoek kwam naar voren dat er binnen het plangebied vanaf 120 cm -mv de grofzandige afzettingen van de Formatie van Beegden kunnen worden verwacht. De huidige bodemopbouw zou bestaan uit laarpodzolgronden en/of hoge zwarte enkeerdgronden, bodems welke worden gekenmerkt door de aanwezigheid van een plaggendeek.⁵ Hierbij moet wel worden opgemerkt dat het plangebied zich in de bebouwde kom van Uden bevindt en dat het daarom niet gekarteerd is.

Afb. 2. Locatie van het plangebied (rode ruit) binnen de geomorfologische kaart van Nederland.⁶ Duidelijk zichtbaar is de ligging direct ten oosten van de Peelrandbreuk.

4.1.3 Resultaten en interpretatie

Het plangebied is zeer sterk verstoord en vergraven. Er is binnen het plangebied een pakket ophoogzand aangetroffen en zeer veel vergravingen. Tussen de vergravingen door bevindt zich het onverstoorde zand. Dit bestaat uit witgeel, zwak siltig, matig fijn goed gesorteerd zand – dekzand. Er zijn binnen het plangebied geen sporen van bodemvorming waargenomen, het bodemprofiel is

⁴ De Mulder et al 2003.

⁵ Nillesen 2011.

⁶ STIBOKA 1983.

verstoord tot diep in de C-horizont. De grofzandige afzettingen van de Maas zijn evenmin aangetroffen, mogelijk bevinden deze zich op een dieper niveau.

4.2 Sporen en structuren

Tijdens de archeologische begeleiding is de bouwput grotendeels ontgraven tot een diepte van ca. 15,20 m +NAP, ca. 1,30 m -mv. In het vlak zijn geen archeologische waarden aangetroffen. Het gehele terrein bleek te zijn verstoord (zie afb. 3). Deze recente verstoringen zijn ingemeten als S999. Er is verder één structuur van recente datum aangetroffen in de vorm van een bakstenen waterput (S1) met een doorsnede van ca. 1 m. De bakstenen waren paars, klinkend hard en machinaal gefabriceerd (afb. 4). Op basis hiervan is de waterput van geringe ouderdom. Afbeelding 5 toont een overzicht van de aangetroffen verstoringen en recente waterput binnen het archeologisch te begeleiden deel van het plangebied. Zie bijlage 1 voor de sporenkaart van werkput 1.

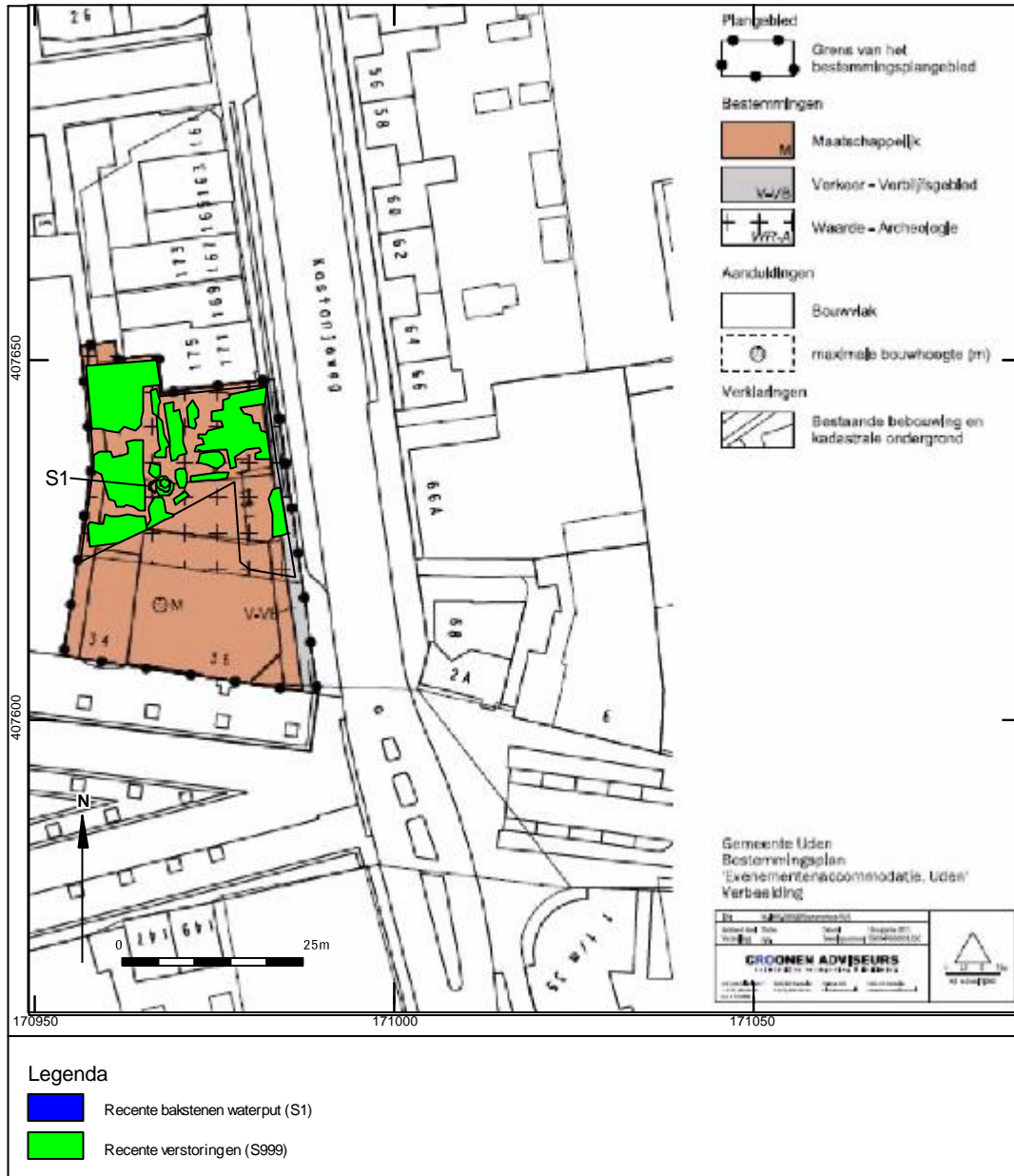
Een klein deel van de put is dieper aangelegd in het dekzand, op een diepte van ca. 14,90 m +NAP. Hierbij zijn geen sporen en/of vondsten aangetroffen. Dit deel is ingemeten als werkput 1, vlak 2 (zie bijlage 2).

Afb. 3. Overzicht van het vlak.

Afb. 4. Recente waterput (S1).

Afb. 5. Aangetroffen verstoringen en recente waterput binnen het gebied met 'waarde archeologie'.

5 Interpretatie en conclusies

In het onderzoeksgebied zijn geen bewoningssporen teruggevonden.

De onderzoeksvragen die in het Programma van Eisen zijn gesteld, kunnen nu als volgt worden beantwoord:

1. Zijn er sporen en/of structuren aanwezig? Zo ja, wat is de aard, omvang, datering en conserveringstoestand van de sporen en structuren?
Tijdens de archeologische begeleiding zijn geen sporen en/of structuren aangetroffen. Het ontbreken van de verwachte archeologische sporen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd in de top van het dekzand is te verklaren door het feit dat de bodem in het noordelijk en oostelijk deel van het plangebied tot in het dekzand was verstoord. Evenmin zijn archeologische resten uit voorgaande perioden aangetroffen. In de ondergrond aanwezige oude rivierafzettingen (Formatie van Beegden) konden archeologische resten vanaf het Midden-Paleolithicum worden verwacht. Dit niveau is tijdens de graafwerkzaamheden niet bereikt.
2. Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig en hoe is de conserveringstoestand van de diverse vondstcategorieën?
Tijdens het onderzoek zijn geen vondsten aangetroffen.
3. Wat is de ruimtelijke spreiding van de archeologische resten, zowel horizontaal als verticaal/stratigrafisch?
Er zijn geen archeologische resten aangetroffen.
4. Hoe ziet de bodemopbouw eruit en komt dit overeen met het beeld uit het vooronderzoek?
Vanuit het bureauonderzoek werden er binnen het plangebied laarpodzol- en/of hoge zwarte enkeerdgronden verwacht, dit op basis van extrapolatie van de bodemkaart, in dekzand. Binnen het plangebied is er onder een sterk verstoord pakket dekzand aangetroffen. Vanwege de hoge mate van verstoring zijn er geen sporen van bodemvorming aangetroffen. Het is dan ook niet vast te stellen of er zich laarpodzol- en/of hoge zwarte enkeerdgronden binnen het onderzoeksgebied hebben bevonden.
5. Wat is de relatie van de aangetroffen archeologische resten met de sporen/vondsten uit het onderzoek van 1994? Welk beeld komt hieruit naar voren? Wat zeggen de gecombineerde gegevens over de bewoning van Uden in de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd?
Aangezien geen archeologische resten zijn aangetroffen tijdens het huidige onderzoek is het niet mogelijk een relatie te leggen met de aangetroffen sporen en vondsten tijdens het archeologisch onderzoek in 1994.
6. Welk beeld geeft het archeologisch vondstmateriaal van de bewoners uit de Late Middeleeuwen/ Nieuwe tijd? Dit met betrekking tot welvaart, ambachten, indeling van de percelen?
Tijdens de archeologische begeleiding is geen vondstmateriaal aangetroffen.

Literatuur

- Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant**, 2001: Eisen ten behoeve van aanlevering van Vondsten en onderzoeksdocumentatie, Provinciaal Depot Bodemvondsten Noord-Brabant (PDB).
- Huisman, N.**, 2011: *Programma van Eisen: Noord-Brabant, Uden, Markt* ((PVE-nr. 11-041), Amersfoort.
- Mulder, E.F.J. de, Geluk, M.C., Ritsema, I.L., Westerhoff, W.E., Wong, T.E.**, 2003: *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen.
- Nillesen, R.**, 2011: Bureauonderzoek Markt te Uden, Synthesgra-rapport S100256, Doetinchem.
- Stichting voor Bodemkartering**, 1983: *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad 55/s-Hertogenbosch*.

Lijst van afbeeldingen

- Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied.
- Afb. 2. Locatie van het plangebied (rode ruit) binnen de geomorfologische kaart van Nederland.
- Afb. 3. Overzicht van het vlak.
- Afb. 4. Recente waterput (S1).
- Afb. 5. Aangetroffen verstoringen en recente waterput binnen het gebied met 'waarde archeologie'.

Lijst van tabellen

- Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

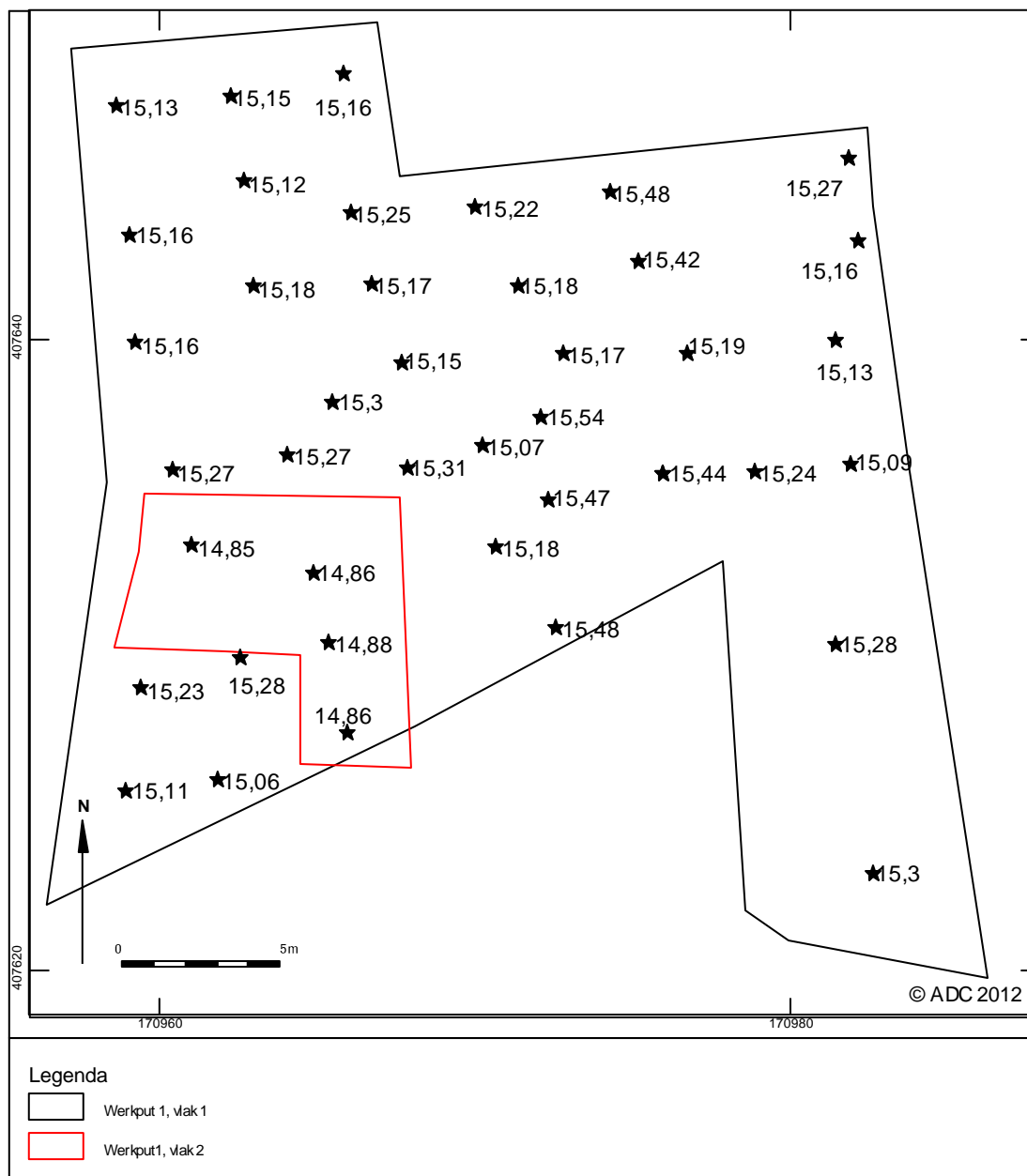

Bijlage 1 Werkput 1, vlak 1

Bijlage 2 Werkput 1, vlak 1 en vlak 2 met vlakhoogtes

Verklarende woordenlijst

Antropogene sporen Alle immobiele sporen van menselijke oorsprong, variërend van paalgoten of fosfaatvlekken tot muurresten.

AMK Archeologische Monumentenkaart geeft een overzicht van gewaardeerde archeologische terreinen in vier categorieën: 1). Archeologische waarde, 2) Hoge archeologische waarde, 3) Zeer hoge archeologische waarde en 4) Zeer hoge archeologische waarde beschermd. De AMK is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de RCE en de provincies en wordt beheerd door de RCE.

Archeologische indicatoren Indicatief archeologisch materiaal dat bij (boor)onderzoek een aanwijzing kan zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van een archeologische vindplaats.

Archis Archeologisch Informatie Systeem. Dit door de RCE beheerde systeem bevat informatie over o.a. onderzoeksmeldingen, vondstmeldingen, waarnemingen, complexen en monumenten.

¹⁴C Koolstof (radioactieve isotoop), gebruikt voor datering.

CIS Het landelijke registratienummer ten behoeve van archeologisch onderzoek, uitgegeven door het Centraal Informatiesysteem.

CMA Centraal Monumenten Archief.

Ex situ niet ter plaatse. Aanduiding die wordt gebruikt om aan te geven of grondsporen en / of artefacten zich niet meer op de oorspronkelijke plaats in de bodem bevinden. Behoud ex situ is het bewaren van de archeologische informatie door definitief onderzoek (opgraven, documenteren en registreren).

IKAW Indicatieve kaart van archeologische waarden, een door de RCE geproduceerde kaart op landelijk niveau met de verwachte relatieve of absolute dichtheid van (bepaalde) archeologische verschijnselen in de bodem.

IVO Inventariserend Veld Onderzoek. Het verwerven van (extra) informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, als aanvulling op en toetsing van de archeologische verwachting, gebaseerd op het bureauonderzoek middels waarnemingen in het veld.

In situ Achtergebleven op exact de plaats waar de laatste gebruiker het heeft gedeponeed, weggegooid of verloren. Behoud in situ is het behouden van archeologische waarden in de bodem.

KNA Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.

PVA Plan van Aanpak. Een door de opdrachtnemer op te stellen plan voor de uit te voeren werken waarmee beoogd wordt aan de vereisten zoals geformuleerd in het Programma van Eisen en/of het ontwerp te voldoen. Ook wordt hierin een voorstel gedaan voor de werkwijze waarmee de in het Programma van Eisen en/ of ontwerp geformuleerde resultaatsverwachtingen bereikt kunnen worden.

PVE Programma van Eisen. Het PvE is een door een bevoegde overheid opgesteld of bekrachtigd document dat de probleem- en doelstelling van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats geeft en de daaruit af te leiden eisen formuleert met betrekking tot het uit te voeren werk.

RCE Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

RTS Robotic Total Station. Hiermee worden vlakken direct digitaal ingemeten.

Selectieadvies Archeologisch inhoudelijk advies over de behoudenswaardigheid van een vindplaats. Dit wordt opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria.

Afkortingen in de database

REFERENTIELIJSTEN

Versie 1.6

AARD SPOOR

Aard van het spoor

<u>Code</u>	<u>Omschrijving</u>
AKR	(oude) akkerlaag
AWC	aardewerkconcentratie
BA	balk
BES	beschoeiing
BG	boorgat
BKS	bekisting
BOC	botconcentratie
BPA	beschoeiing, palen
BPL	beschoeiing, planken
BPT	beerput/beerelder
BRL	brandlaag
BU	bustum
BUN	visbun
BV	bouwvoor
CR	crematiegraf
DIG	dierbegrafing
DK	drenkkuil
DLT	doorlaat (door een muur)
DP	depressie
DR	drain
EG	erfgreppel
ES	esdek
FU	fuik
GA	gracht
GE	geul
GHE	grafheuvel
GR	greppel
GRK	grafkuil
GT	goot
HA	haard
HAK	haardkuil
HG	huisgreppel
HKC	houtskoolconcentratie
HI	hoefindruk
HO	hout
HU	hutkom
IN	inhumatiegraf
KEL	kelder
KGO	ovale kringgreppel
KGR	ronde kringgreppel
KGV	vierkante kringgreppel
KL	kuil
KS	karrenspoor
LAK	laklaag
LAT	latrine
LG	laag
LO	ophogingslaag
LS	stortlaag
MI	muurinsteek
MR	muur
MSK	mestkuil
MST	muursteen
MU	muuruitbraak
NV	natuurlijke verstoring
NVD	dierlijke verstoring
NVP	plantaarlijke verstoring
OV	oven
PA	houten paal
PAK	paal met paalkuil
PG	paalgat
PGK	paalgat met paalkuil
PK	paalkuil
PL	plank
PLW	plaggenwand
PO	poel
POE	poer
POT	potstal
PS	ploegspoor
PSE	ploegspoor, eergetouw
PSK	ploegspoor, keerploeg
REC	recent

RPA	palenrij
RPG	rij paalgaten
RPK	rij paalkuilen
RPL	rij planken
SG	standgreppel
SI	silo
SL	sloot
SPB	spaarboog
SPG	spitsgracht
SS	spitspoor
ST	steen
STC	steenconcentratie
VL	vlek
VR	vloer
VSC	vuursteenconcentratie
VW	vlechtwerk
WA	waterput
WG	weg
WK	waterkuil
WL	wal
WOO	woonlaag
XXX	onbekend

COUPEVORM

Vorm van de onderkant van het spoor in de coupe

<u>Code</u>	<u>Omschrijving</u>
ONR	onregelmatig
PNT	punt
RND	rond
VLK	vlak
KOM	komvormig
REV	revolvertas
VRK	vierkant
RHK	rechthoekig
NG	niet gecoupeerd

VLAKVORM

Vorm van het spoor op het horizontale vlak

<u>Code</u>	<u>Omschrijving</u>
LIN	lineair
ONR	onregelmatig
OVL	ovaal
RHK	rechthoekig
RND	rond
SIK	sikkelvormig
VRK	vierkant

KLEUR

Duiding van de kleur

<u>Code</u>	<u>Referentie</u>
BE	beige
BL	blauw
BR	bruin
GL	geel
GN	groen
GR	grijs
OR	oranje
PA	paars
RO	rood
RZ	roze
WI	wit
ZW	zwart

Daarnaast:

D	donker
L	licht
SCH	schoon
VL	vuil
ZR	zeer

DBRGR = donkerbruingrijs (hoofdkleur is dan grijs)

INSLUITSEL

Aard van een insluitel van een vulling

<u>Code</u>	<u>Referentie</u>
AS	as
AW	aardewerk vaatwerk
BOT	bot (geen schelp)
BS	baksteen
BW	bouwaardewerk (baksteen, dakpan, tegel)
FE	ijzeroer
FF	fosfaat
GL	glas
HK	houtschool
HL	hutleem
HT	hout
KI	kiezels
LR	leer
MET	metaal
MN	mangaan
NS	natuursteen
OKR	oker
SCH	schelp
SL	slak
VKL	verbrande klei
VST	vuursteen

TEXTUUR

Textuur van een vulling met NEN-classificatie

<u>Code</u>	<u>NEN</u>	<u>Referentie</u>
K	K	klei
ZK	Ks1	zware klei
MK	Ks2	matig zware klei
LK	Ks3	lichte klei
Z-K		zandige klei
ZI		zavel
ZZI	Kz1	zware zavel
MZI	Kz2	matig lichte zavel
LZI	Kz3	lichte zavel
L	L	leem
SL	Lz1	siltige leem
Z-L	Lz3	zandige leem
V	V	veen
V1	Vk3	venige klei
V2	Vk1	kleiig veen
V3	VKM	mineraalarm veen
Z-V	Vz1	zandig veen
Z	Z	zand
FZ	Zs1	fijn zand
MZ	Zs1	middelgrof zand
GZ	Zs1	grof zand
ILZ	Zs2	iets lemig zand
LZ	Zs3	lemig zand
IGHZ	g1	iets grindhoudend zand
MGHZ	g2	matig grindhoudend zand
SGHZ	g3	sterk grindhoudend zand
V-Z	Vz3	venig zand
G	G	grind
FG		fijn grind
GG		grof grind
IZHG	Gz1	iets zandhoudend grind
MZHG	Gz2	matig zandhoudend grind
SZHG	Gz3	sterk zandhoudend grind
ST		steen
HT		hout
H0	h1	humushoudend
H1	h2	matig humeus
H2	h3	humusrijk

INHOUD

Aard van het materiaal van een vondst

<u>Code</u>	<u>Referentie</u>
AW	aardewerk vaatwerk
AWG	gedraaid aardewerk
AWH	handgevormd Aardewerk
BAKSTN	baksteen
DAKPAN	dakpan
OXB	bot (geen schelp)
OMB	bot menselijk
ODB	bot dierlijk
CREM	crematieresten
BOUWMAT	bouwaardewerk (keramisch, geen steen)
COP	coproliet
GLS	glas (geen slak)
HK	houtschool
HT	hout (geen houtschool, geen plantaardige resten)
KER	keramische objecten (weefgewichten e.d.)
ODL	leer
MXX	metaal (geen slak)
MCU	koper/brons
MFE	ijzer
MPB	lood
MIX	gemengd
SXX	natuursteen (geen vuursteen)
PIJP	pijpenkoppen en -stelen
SCH	schelp
SLAK	slakken
TEGEL	tegel
OTE	textiel, touw
HUTTELM	verbrande klei (geen lemen gewichten)
SVU	vuursteen
XXX	overig

MONSTER

Aard van een monster

<u>Code</u>	<u>Referentie</u>
MA	monster algemeen
MAR	monster artropoden
MBOT	monster bot
MC14	monster voor ¹⁴ C-datering
MCH	chemisch monster
MCR	crematimonster
MD	monster voor dendrochronologisch onderzoek
MDIA	diatomeemonster
MDNA	DNA-monster
MFF	fosfaatmonster
MHK	houtschoolmonster
MHT	houtmonster
MP	pollenmonster
MSC	schelpmonster
MSL	monster slijplaat
MZ	zadenmonster voor botanisch onderzoek

VERZAMELWIJZE

Manier waarop een vondst of monster is verzameld.

<u>Code</u>	<u>Referentie</u>
AAC	aanleg coupe (handmatig schaven)
AANV	aanleg vlak of profiel (handmatig)
BIGB	bigbag
COUP	couperen (handmatig)
DETC	detectorvondst
LICH	lichten (vondst met omringende grond integraal verwijderd)
MAA	machinale aanleg
MAF	machinale afwerking (of machinaal couperen)
MSCH	machinaal schaven
PUNT	puntvondst (ingemeten)
SCHA	uitschaven (handmatig)
SPIT	uitspitten (handmatig)
TROF	troffelen